

Etniskās uzņēmējdarbības veicināšana Eiropas pilsētās

Kopsavilkums

Ievads

Šajā ziņojumā ir izklāstīti Eurofound pētījuma galīgā moduļa rezultāti projektā „Eiropas vietējās integrācijas politikas pilsētu tīkls pārceļotājiem” (CLIP). Pētījuma mērķis bija saņemt atbildes uz šādiem jautājumiem:

- Kādi ir etniskās uzņēmējdarbības virzieni pilsētās? Kādas problēmas un šķēršļi jāpārvar etniskajiem uzņēmējiem? Kādās nozarēs viņi darbojas? Kāda ir viņu pieredze uzņēmuma izveidošanā un vadīšanā?
- Kādi ir valsts un nevalstiskie noteikumi, kas reglamentē MVU nozari kopumā un konkrēti etnisko MVU nozari, un kā tie nosaka etnisko minoritāšu pašnodarbinātības virzienus? Kāda ir politika, kas atbalsta un veicina etnisko uzņēmumu darbību?

Pētījumā tika sagatavoti gadījumu izpētes ziņojumi par 28 pilsētām, kuros sīki izklāstīta etniskā uzņēmējdarbība katrā no minētajām pilsētām. Salīdzinošajā pārskata ziņojumā ir ietverts šo secinājumu kopsavilkums un sniegti vairāki politikas ieteikumi.

Politikas konteksts

Eurofound pētījums liecina, ka migrantu uzņēmējdarbība Eiropā strauji aug un kļūst arvien nozīmīgāka Eiropas pilsētu sociālajā un ekonomiskajā vidē. Etniskajiem uzņēmumiem ir dažāda un daudzējādā veidā unikāla nozīme. Tie aizpilda trūkstošos posmus tirgū, palīdz atdzīvīnāt novārtā atstātus pilsētu rajonus, nodrošina jaunus produktus un pakalpojumus, iespējams, atjauno aizmirstus arodus un piešķir dažām nozarēm tik ļoti vajadzīgo ticamību. Tie arī veicina darbavietu radīšanu un sniedz iespējas vismazāk aizsargātajām iedzīvotāju grupām (piemēram, sievietēm vai jauniešiem no īpašām etniskajām grupām), palīdzot tām izvairīties no nabadzības. Tomēr etniskās uzņēmējdarbības potenciāla izmantošana integrācijas atbalstīšanai un darbavietu radīšanai ir bijusi ignorēta politikas joma. Līdz šim

politikas veidotāji ir koncentrējušies uz apmaksātu darbu kā galveno darbaspēka integrācijas pasākumu attiecībā uz migrantiem. Lielāku uzmanību varētu pievērst migrantu uzņēmējdarbības virzienam, kas var uzlabot viņu sociālās iespējas, attīstīt spēcīgāku sociālo līderību, palielināt minoritāšu pašpārliecinātību un veicināt sociālo kohēziju etniskajās kopienās.

Būtiskākie secinājumi

Svarīgs pētījuma secinājums ir tāds, ka etniskās uzņēmējdarbības veicināšana politikas veidotājiem nav pašsaprotama. Daudzās pilsētās tai nav bijusi svarīga nozīme migrantu nodarbinātības un sociālās integrācijas atbalsta stratēģijā.

Pētījums acīmredzami pierāda, ka daudzu pilsētu integrācijas departamentiem nav pieejami pamatdati par etnisko uzņēmējdarbību. Iespējams, ka šāda informācija pastāv, bet tā ir citu departamentu rīcībā vai nav vākta pastāvīgi. Tomēr gadījumos, kad informācija ir pieejama, tā liecina, ka migrantiem piederošu uzņēmumu skaits daudzās pilsētās palielinās. Kopenhāgenā, Frankfurtē un Cīrihē etnisko uzņēmumu īpatsvars ir aptuveni 20 % no visiem uzņēmumiem; Amsterdamā, Strasbūrā un Vīnē šis īpatsvars ir pat vairāk nekā 35 %. Jaunu uzņēmumu izveidošanas rādītāji ir pat vēl iespaidīgāki. Piemēram, Frankfurtē vairāk nekā pusi no visiem jaunizveidotajiem uzņēmumiem nodibinājuši migrējošie uzņēmēji.

Lai gan lielākā daļa uzņēmumu joprojām darbojas tradicionālās nozarēs, piemēram, restorānu un ēdināšanas nozarē, migrējošie uzņēmēji, kas ir augsti izglītoti un izmanto priekšrocības, kuras sniedz pievienošanās dažādiem sociālajiem tīkliem, sāk darbību izaugsmes nozarēs, piemēram, finanšu, IKT un plašsaziņas līdzekļus nozarē. Piemēram, Īrijā viena piektā daļa etnisko uzņēmumu darbojas augsto tehnoloģiju IKT nozarē.

Pasākumus, ko pilsētas un pašvaldības piedāvā potenciālajiem un esošajiem etniskajiem uzņēmējiem, var iedalīt divās kategorijās — pasākumi, kas vērsti uz strukturāliem ierobežojumiem (tiesiskie regulējumi un institucionālā vide), un pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot etnisko uzņēmēju personīgās spējas. Pēdējie minētie ir visizplatītākie, jo pilsētām ir lielāka brīvība piedāvāt atbalstu un aktīvi darboties šajā jomā. Šajā kategorijā ietvertie pasākumi ir uzskaitīti turpmāk.

Pieejamu, lietotājdraudzīgu un rentablu konsultāciju un informācijas pakalpojumu piedāvāšana

Šos pakalpojumus piedāvā vairāki pakalpojumu sniedzēji, tostarp pašvaldības, tirdzniecības kameras un arodbiedrības, palīdzības tālruņa līniju, tīmekļa vietņu un drukātu norādījumu veidā.

Atbalsts uzņēmuma vietas atrašanā

Pie šīs kategorijas pieder vispārējs atbalsts, piemēram, atbalsts uzņēmējdarbības inkubatoru un īpašu zonu izveidē, un īpašs atbalsts migrantiem, piemēram, ko nodrošina migrantu tīkli.

Finansējuma pieejamības veicināšana

Tā kā finanšu iestādes parasti ļoti gausi piešķir aizdevumus etniskajiem uzņēmumiem, ir pieejami pasākumi, kas palīdz mazināt aizdevumu risku, piemēram, palīdzība uzņēmējdarbības plānu rakstīšanā. Starp citiem pasākumiem ir aizdevumu un dotāciju tieša piešķiršana un sadarbība ar bankām, lai veicinātu etniska personāla nodarbināšanu vietējās filiālēs.

Atbalsts darbinieku atrašanā un pārvaldībā

Šis atbalsts ietver dažādas stažēšanās shēmas gados jaunu migrantu arodmācībām, kā arī mācībām to prasmju apguvē, kas vajadzīgas uzņēmuma vadīšanai un paplašināšanai.

Atbalsts, lai uzlabotu uzņēmējdarbības prasmes

Piemēram, darbaudzināšanas programmās izmanto veiksmīgus etniskos uzņēmējus, kas sniedz norādījumus par uzņēmumu izveidi. Daži pasākumi ir specifiskāki, piemēram, programma, kas dod iespēju migrējošām sievietēm „ēnot” veiksmīgas sievietes uzņēmējas.

Pasākumi uzņēmējdarbības vides uzlabošanai ir mazāk izplatīti tikai tāpēc vien, ka lielākajā daļā pilsētu vairākums kompetenču šajā jomā ir koncentrētas augstākā administrācijas līmenī. Tomēr daudzās pilsētās pašvaldības darbojas aktīvi un veicina pasākumus, kas palīdz etniskajā uzņēmējdarbībā un uzņēmējdarbībā kopumā. Daži no šādiem pasākumiem ir ierobežojumu atcelšana, pilsētplānošana un plašāku tiesību piešķiršana etniskās uzņēmējdarbības apvienībām.

Politikas norādes

Labu pamatnosacījumu radīšana etniskajiem uzņēmējiem un šādu nosacījumu uzturēšana ne vien uzlabo pilsētas ekonomiskos rādītājus, bet arī veicina migrantu integrācijas procesu. Ziņojumā ir sniegti vairāki ieteikumi politikas veidotājiem, kas apkopoti turpmāk.

Ziņojumā ir ieteikts Eiropas politikas veidotājiem:

- izmantot etniskās uzņēmējdarbības potenciālu, lai veicinātu darbavietu radīšanu un iekļaujošu ekonomisko izaugsmi stratēģijā „Eiropa 2020”;
- atzīt etnisko uzņēmējdarbību par vienu no migrantu integrācijas pamataspektiem;
- sākt dialogu ar Eiropas finanšu iestādēm, lai risinātu minoritāšu finansiālās atstumtības problēmu.

Ziņojumā ES dalībvalstis tiek aicinātas:

- atzīt un veicināt etnisko uzņēmējdarbību kā daļu no plašākas integrācijas politikas;
- pārskatīt tiesisko un strukturālo regulējumu attiecībā uz uzņēmumu izveidošanu, jo bieži vien tas rada šķēršļus uzņēmumu izveidošanai;
- vairot starpniekorganizāciju, piemēram, mācību centru, konsultāciju biroju un uzņēmējdarbības apvienību, informētību un nostiprināt to spējas.

Visbeidzot ziņojumā ir ieteikts vietējiem politikas veidotājiem:

- novērst informācijas un datu trūkumu, ieguldot mērķtiecīgos un efektīvos informācijas vākšanas veidos;
- iekļaut etnisko uzņēmējdarbību gan pilsētu ekonomiskās attīstības, gan integrācijas stratēģijās, īpaši pievēršoties darbavietu radīšanai un sociālajai integrācijai;
- stimulēt un veicināt sadarbību starp dažādām pilsētas ekonomikā ieinteresētajām personām, tostarp parastajām un etniskajām uzņēmējdarbības apvienībām, aroda organizācijām, plašsaziņas līdzekļiem un profesionālās izglītības iestādēm.

Papildu informācija

Ziņojums „Promoting ethnic entrepreneurship in European cities” (Etniskās uzņēmējdarbības veicināšana Eiropas pilsētās) ir pieejams: <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1138.htm>

Lai saņemtu papildu informāciju, lūdzu, nosūtiet e-pastu pētniecības darbiniecei [Anna Ludwinek](mailto:Anna.Ludwinek@eurofound.europa.eu) uz e-pasta adresi alu@eurofound.europa.eu.